

BÀI 40. ĐỊA LÍ NGÀNH THƯƠNG MẠI

I. Khái niệm về thị trường

1. Thị trường

- Thị trường là nơi gặp gỡ giữa người mua và người bán
- Thị trường hoạt động do có sự trao đổi hàng hóa giữa người mua và người bán.
- Thị trường hoạt động theo quy luật cung – cầu:
 - + $Cung > cầu$: giá hạ $\Rightarrow$ có lợi cho người mua, nhà sản xuất có nguy cơ bị đình đốn.
 - + $Cung < cầu$: giá tăng $\Rightarrow$ có lợi cho người bán, kích thích mở rộng sản xuất
 - + $Cung = cầu$: giá cả ổn định

2. Hàng hóa: là vật mang ra trao đổi trên thị trường.

3. Vật ngang giá: làm thước đo giá trị của hàng hóa. Vật ngang giá hiện đại là tiền.

II. Ngành thương mại

1. Vai trò

- Là khâu nối sản xuất và tiêu dùng
- Có vai trò điều tiết quá trình sản xuất và hướng dẫn tiêu dùng
- Phân loại:
 - + Nội thương: đảm nhiệm việc trao đổi hàng hóa trong một quốc gia.

+ Ngoại thương: đảm nhiệm việc trao đổi hàng hóa giữa các quốc gia thông qua hoạt động xuất nhập khẩu (gắn thị trường trong nước với thị trường thế giới)

2. Cán cân xuất nhập khẩu và cơ cấu xuất nhập khẩu

a. Cán cân xuất nhập khẩu

- Khái niệm: Quan hệ so sánh giữa giá trị hàng xuất khẩu (kim ngạch xuất khẩu) với giá trị hàng nhập khẩu (kim ngạch nhập khẩu) gọi là cán cân xuất nhập khẩu

- Công thức: Cán cân xuất nhập khẩu = giá trị xuất khẩu – giá trị nhập khẩu.

- Phân loại

+ Xuất siêu: giá trị hàng xuất khẩu > nhập khẩu

+ Nhập siêu: giá trị hàng xuất khẩu < nhập khẩu

b. Cơ cấu hàng xuất nhập khẩu

- Ở các nước phát triển:

+ Xuất: sản phẩm công nghiệp, hàng tiêu dùng...

+ Nhập: Nguyên, nhiên liệu, khoáng sản....

- Ở các nước đang phát triển

+ Xuất: khoáng sản, nông sản, cây đặc sản...

+ Nhập: máy móc, thiết bị, công nghệ, lương thực, thực phẩm, hàng tiêu dùng....

III. Đặc điểm của thị trường thế giới

- Thị trường thế giới hiện nay là một hệ thống toàn cầu

- Hoạt động buôn bán trên thị trường thế giới tập trung ở các nước tư bản chủ nghĩa phát triển

- Các cường quốc xuất nhập khẩu chi phối mạnh mẽ nền kinh tế thế giới, đồng tiền của

những nước này là những ngoại tệ mạnh trong hệ thống tiền tệ thế giới.

- Ba trung tâm buôn bán lớn nhất thế giới: Hoa Kỳ, Tây Âu và Nhật Bản.

IV. Các tổ chức thương mại thế giới

Tham khảo SGK.